

5.4 Spolková republika Německo

5.4.1 Kontext externí evaluace škol

Systémy externího hodnocení škol začaly vznikat v jednotlivých německých spolkových zemích paralelně od roku 2004. Důvody jejich vzniku jsou širší a vyplývají z modernizace vzdělávacích systémů spolkových zemí a přesunu kompetencí v 90. letech minulého století, za hlavní impulz je ovšem označován tzv. PISA šok, následující po zveřejnění nepříznivých výsledků šetření PISA z roku 2000. Snaha o budování standardizovaných systémů externí evaluace v tomto období získala značnou podporu, externí hodnocení škol začalo postupně zavádět všech 16 spolkových zemí.

Hlavní programové oblasti německé vzdělávací politiky reagující na tzv. PISA šok, které se ve větší či menší míře odrazily v praxi v jednotlivých spolkových zemích, byly přijaté rozhodnutím konference ministrů školství spolkových zemí v roce 2002.³¹ Patří k nim:

- 1) opatření ke zlepšení jazykových kompetencí dětí už od předškolního věku;
- 2) opatření ke zlepšení návaznosti mezi předškolní péčí o děti a základní školou s cílem včasného zapojení dětí do vzdělávání;
- 3) opatření ke zvýšení kvality základního vzdělávání a průběžného zlepšování čtenářské gramotnosti a základního porozumění matematickým a přírodovědným zákonitostem;
- 4) opatření k účinné podpoře dětí ve vzdělávání znevýhodněných, především dětí a mládeže s migračním zázemím;
- 5) opatření pro další rozvoj a zajištění kvality výuky a školy na základě závazných standardů a hodnocení zaměřeného na výsledky;
- 6) opatření ke zvýšení profesionality práce učitelů jako základního článku rozvoje školy, především s ohledem na diagnostické a metodické kompetence;
- 7) opatření k vybudování nabídky školního i mimoškolního celodenního prostředí s cílem rozšíření vzdělávací a podpůrné nabídky, především pro děti se vzdělávacími deficity a děti mimořádně nadané.

Pátá uváděná oblast, zakotvující směr k orientaci na standardy a rozhodnutí založená na evidenci, měla značný vliv na administrativu vzdělávacích systémů. Pod navazujícím pojmem „Nové řízení vzdělávání“ se rozvinula taková opatření vzdělávací politiky, jakými bylo vytvoření referenčních rámců kvality školy, zavedení systémů externí evaluace (školní inspekce), později rovněž využití srovnávacích testů a centrálně organizované závěrečné zkoušky. Vytvořeny byly národní vzdělávací standardy pro jednotlivé vzdělávací předměty.

Institucionalizované systémy externí evaluace školy jsou v jednotlivých spolkových zemích označovány různými termíny. Nejčastěji používaným termínem je „externí evaluace“ (*externe Evaluation*), používaný v osmi spolkových zemích (Bavorsko, Brémy, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Porýní-Falc, Sársko, Sasko, Sasko-Anhaltsko, Durynsko), významovým ekvivalentem je také pojem „Fremdevaluation“ v Bádensku-Würtenbersku. Pojem „školní inspekce“ (*Schulinspektion*) užívají čtyři spolkové země, konkrétně Hamburk, Dolní Sasko, Hesensko a Berlín. Dále se můžeme setkat s termínem „školní vizitace“ (*Schulvisitation*) v Braniborsku, s „analýzou kvality“ (*Qualitätsanalyse*) v Severním Porýní-Vestfálsku,

³¹ Kultusministerkonferenz. „PISA 2000 – Zentrale Handlungsfelder. Zusammenfassende Darstellung der laufenden und geplanten Maßnahmen in den Ländern“, 17. 10. 2002. Dostupné on-line na: https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/veroeffentlichungen_beschluesse/2002/2002_10_07-Pisa-2000-Zentrale-Handlungsfelder.pdf.

